

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto
Lausuntopalvelu.fi

Diaarinumero: OKM/56/010/2018

Tehy ry:n lausunto valtioneuvoston asetukseksi ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammattikorkeakoulujen perusrahoituskriteerien laskentakriteereiksi.

Diaarinumero: OKM/53/010/2018

Tehy ry:n lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä

Tämä on Tehy ry:n lausuntoyhteenveto ehdotuksista valtioneuvoston asetukseksi ammattikorkeakoulun ja yliopiston asetusten muuttamisesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä. Tässä yhteenvedossa nostamme keskeisimmät huomiot lausuntopalveluun (lausuntopalvelu.fi) toimitettujen lausuntojen vastauksista. Alkuperäiset vastaukset ovat tämän lausuntoyhteenvedon liitteinä (LIITE 1, LIITE 2).

Yleistä

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoitusmallia on kehitetty viimeisen viiden vuoden aikana useaan otteeseen. Pidämme näin tiheää kehittämistyötä ongelmallisena, koska rahoitusmallien toimivuudesta, kuten suoritusperusteisen rahoituksen vaikuttavuudesta tutkintojen läpäisyyden tai opetuksen laatuun, ei saada riittävästi vertailtavaa tietoa.

Ehdotus ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliksi 2021

Näemme uuden rahoitusmalliehdotuksen ongelmallisena alla mainittujen rahoitusosuuksien ja niiden sisältämien painotuskertoimien osalta.

Nyt esityksessä oleva rahoitusmalli poistaisi nykyisestä mallissa olleen 55 opintopistettä vuodessa suorittaneiden opiskelijoiden rahoitusosuuden, joka on ollut 23% -yksikköä kokonaisrahoituksesta. Koulutusosion rahoituksessa pääpaino on nyt esityksessä entistä enemmän suoritetuissa tutkinnoissa. Pidämme koulutukseen liittyvän rahoitusosuuden pääpainon siirtämistä suoritettuihin tutkintoihin lähtökohtaisesti perusteltuna, koska 55 opintopistettä vuodessa suorittavien opiskelijoiden rahoitusosuuden määrittelyssä ongelmia ovat aiheuttaneet suoritusmerkintöjen ajantasaisuus ja merkintääjankohdat. Näemme kuitenkin ristiriitaisena tilanteen, jossa kannusteita tutkinnon loppuun saattamiseen on mallissa pyritty korostamaan, mutta tosiasiallisesti ehdotettu malli laskee tutkintoon johtavan koulutuksen rahoitusosuutta 7 %-yksikköä nykyisestään (63 %-yksiköstä 56%-yksikköön). Tämän rahoitusosuuden painoarvoa tulee esitetyssä mallissa nostaa nykyiselle tasolle.

Pidämme esitystä alakohtaisten tutkintokertoimien luokittelusta ongelmallisina, koska malli kohtelee sosiaali- ja terveystieteiden tutkinnoista sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, geronomin ja sosionomin tutkintoja epäoikeudenmukaisesti suhteessa muihin saman alan tutkintoihin tai esimerkiksi tekniikan alan tutkintoihin. Em. tutkinnot ovat nyt sijoitettuna ryhmään 1 (tutkintokerroin 1), kun muut sosiaali- ja terveystieteiden tutkinnot ovat ryhmässä 2 (tutkintokerroin 1,75). Emme näe mitään perusteita sille, että koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset olisivat em. tutkinnoissa matalammat kuin muissa sosiaali- ja terveystieteiden tai tekniikan alan tutkinnoissa. Esitetty tutkintojen painokerroinmalli on ongelmallinen myös tasa-arvon näkökulmasta 1 ryhmään kuuluvien tutkintojen osalta. Esityksessä rahoitus on haasteellinen niiden ammattikorkeakoulujen osalta, joissa tutkintotarjonta nojaa erityisesti ryhmän 1 tutkintoihin. Kyseiset ammattikorkeakoulut menettäisivät perusrahoitusosuuksiaan kokonaisrahoituksesta suhteessa nykyiseen rahoitusmalliin. Sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, geronomin ja sosionomin tutkinnot tulee sijoittaa ryhmään 2.

Esitys, jossa toista samantasoista tutkintoa suorittavista opiskelijoista ammattikorkeakoulut saisivat vähemmän rahaa kuin ensimmäistä tutkintoa suorittavat, on ongelmallinen. Sosiaali- ja terveystieteiden tarvitsee riittävästi osaavaa työvoimaa tulevaisuudessakin ja tähän tarpeeseen tulisi vastata turvaamalla opiskelupaikkoja myös niin sanotuille alan vaihtajille, joilla usein on jo samantasoinen tutkinto suoritettuna. Lyhyellä moduuli-, tai pikakoulutuksella ei riittävä osaamista sosiaali- ja terveystieteiden saavuteta. Esityksessä ammattikorkeakoulut saisivat puolet vähemmän rahoitusta niistä opiskelijoista, joilla on jo samantasoinen tutkinto. Tätä tutkintokerrointa tulee nostaa lähemmäksi ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittavien kerrointa.

Tehy ry:n lausuntovastaukset ammattikorkeakoulun uuteen rahoitusmalliin on nähtävissä erillisellä liitteellä (LIITE 1).

Ehdotus yliopistojen rahoitusmalliksi 2021

Emme näe yliopistojen rahoitusmalliehdotuksessa niin mittavia ongelmia kuin ammattikorkeakoulujen ehdotuksessa. Esityksen haasteet ovat kuitenkin osin samanlaiset kuin ammattikorkeakoulun mallissakin.

Pidämme yliopiston tutkintojen laskennassa käytettäviä tutkintokertoimia vain osin tarkoituksenmukaisina. Terveystieteiden tutkinto on sijoitettu tutkintokerroin ryhmään 1, jonka painokerroin on 1. Ryhmän 2 tutkintojen painokertoimet ovat 1,75 ja Ryhmän 3 vastaavasti 3. Suurin osa yliopistotutkinnoista kuuluu ryhmään 1 tai 2. Pidämme painokertoimia ryhmään 1 kuuluvien tutkintojen osalta epäoikeudenmukaisina ja tutkintojen tasa-arvoa kyseenalaistavana. Yliopistot, jotka ovat profiloituneet erityisesti ryhmän 1 tutkintoihin menettävät perusrahoituksessa koulutusrahoituksen osuutta suhteessa muihin. Terveystieteiden tutkinnot tulee sijoittaa tutkintokerroin ryhmään 2.

Esityksessä toista samantasoista tutkintoa suorittavista opiskelijoista yliopistot saisivat vähemmän rahaa kuin ensimmäistä tutkintoa suorittavista. Esitys on yhdenmukainen ammattikorkeakoulun esityksen kanssa. Suomalaisessa duaalimallirakenteessa tämä tarkoittaisi sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta, joilla on jo ammattikorkeakoulututkinto (alemman korkeakoulututkinnon taso) tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto (ylemmän korkeakoulututkinnon taso), yliopisto saisi huomattavasti vähemmän rahaa kuin ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittavat. Sosiaali- ja terveysalalla tyypillinen jatkokoulutuspolku etenee ammattikorkeakoulusta yliopistoon. Nyt esitetty malli kohtelee mielestämme terveystieteiden tutkintoja epätasa-arvoisesti, koska yliopistoon pyrkivillä opiskelijoilla on jo alan ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Samantasoisien tutkinnon kerrointa tulee nostaa lähemmäksi ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittavien kerrointa.

Tehy ry:n lausuntovastaukset yliopiston uuteen rahoitusmalliin on nähtävissä erillisellä liitteellä (LIITE 2).

Helsingissä 17.12. 2018

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Juha Kurtti, tutkimuspäällikkö Tehy ry. juha.kurtti@tehy.fi, p. 0505869460

Tehy ry

Lausunto 14.12.2018

Asia: OKM/56/010/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammattikorkeakoulujen perusrahoituskriteerien laskentakriteereiksi.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1. Asetusluonnokseen 12 §:ssä esitetään, että ammattikorkeakoululain 43 §:n 3 momentissa tarkoitettua perusrahoituksesta 92 prosenttia määräytyisi toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 8 prosenttia muiden koulutuspolitiikan sekä tutkimus- ja kehittämisspolitiikan tavoitteiden perusteella (strategiaperusteinen rahoitus). Koulutuksen perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi esitetään 76 % ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi 16 %. Pidätkö esitettyä rahoitusperusteiden keskinäistä painoarvoa tarkoituksenmukaisena?

Ei

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 1:

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmallia on kehitetty viimeisen viiden vuoden aikana useaan otteeseen. Pidämme näin tiheää kehittämistyötä ongelmallisena, koska rahoitusmallin toimivuudesta, kuten suoritusperusteisen rahoituksen vaikuttavuudesta tutkintojen läpäisyyden tai opetuksen laatuun, ei saada riittävästi vertailtavaa tietoa.

Nyt esityksessä oleva rahoitusmalli poistaa nykyisestä mallissa olleen 55 opintopistettä vuodessa suorittaneiden opiskelijoiden rahoitusosuuden (23% kokonaisrahoituksesta). Koulutusosion rahoituksessa pääpaino on nyt entistä enemmän suoritetuissa tutkinnoissa. Pidämme tätä muutosta lähtökohtaisesti perusteltuna, koska 55 opintopistettä vuodessa suorittavien opiskelijoiden rahoitusosuuden määrittelyssä ongelmia ovat aiheuttaneet suoritusmerkintöjen ajantasaisuus ja merkintäajankohdat. Nyt ehdotettu muutos pyrkii huomioimaan paremmin opintojen etenemisen kokonaisuudessaan tutkintoon saakka. Näemme kuitenkin ristiriitaisena tilanteen, jossa kannusteita tutkinnon loppuun saattamiseen on mallissa yritetty korostaa, mutta tosiasiaa ehdotettu malli

itseasiassa laskee tutkintoon johtavan koulutuksen rahoitusosuutta 7 %-yksikköä nykyisestäään (63% ->56%). Tätä rahoitusosuutta tulee nostaa.

Jatkuvan oppimisen rahoitusosuuden kasvattaminen 9%:n on perusteltu ja se todennäköisesti lisää lisä- ja täydennyskoulutusten tarjontaa myös sosiaali- ja terveysalalla. Pidämme tärkeänä sitä, että tutkinnonjälkeisen koulutustarjonnan pirstaleisuutta vähennetään ja erikoistumiskoulutusten ja muun lisä- ja täydennyskoulutuksen roolia jatkuvassa oppimisessa selkiytetään.

Strategisin perustein jaettavan rahoitusosuuden kasvu tarkoittaa perustoiminnan resursoinnin vähenemistä. Strategiaan perustuvan rahoitusosuuden suuri osuus ja ennakoimattomuus rahoituksen määrässä eivät edesauta korkeakoulun pitkäjänteistä kehittämistä. Myös strategiarahoituksen perusteiden läpinäkyvyys on ollut heikko ja näin ollen ohjausvaikutus on jäänyt vähäiseksi.

2. Koulutuksen rahoitusosuuteen (13 §) esitetään lisättäväksi uraseurantaan perustuva rahoitusosuus. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 2:

Pidämme työllistymistä mittaavan rahoitusosuuden vahvistamista rahoitusmallissa hyvänä. Lisäksi uraseurantaan liittyvän rahoitusosuuden lisääminen rahoitusmalliin on tarpeellinen. Näin työllistymisen laatua ja koulutuksen kohtaantoa työvoimatarpeisiin voidaan uraseurantaosuuden turvin arvioida. Terveystuollon säännellyissä ammateissa uraseurantaan on hyvät mahdollisuudet, jos uraseurantakysely vain tavoittaa vastaajat valmistumista seuraavan vuoden lopussa. Tärkeää olisi saada tietoa uran kehittymisestä myös hieman pidemmän työssäolojakson jälkeen, esimerkiksi kolmen vuoden kuluttua valmistumisesta. Toisaalta tunnistamme tämän rahoitustekijän mittaamisen hankaluuden tulevaisuudessa, jossa yhä enemmän osaamistarpeet liittyvät yleisiin, ei vain alakohtaisiin osaamisiin ja ammattilaiset työskentelevät myös moniammatillisesti.

3. Strategiaperustein rahoituksen (14 §) määräytymisperusteita esitetään tarkennettavaksi siten, että se jakaantuisi ammattikorkeakoulun strategiaa ja uudistumista tukevaan osuuteen sekä valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukevaan osuuteen.

Pääosa rahoituksesta kohdistuisi ammattikorkeakoulun omaa strategiaa ja uudistumista tukeviin toimenpiteisiin. Ammattikorkeakoulun strategiaa ja uudistumista tukevassa osiossa huomioitaisiin myös toimintaa läpileikkaava kansainvälisyys korkeakoulukohtaisista lähtökohdista (mittarit ja seuranta). Toimenpiteistä ja niiden seurannasta sekä niitä tukevasta strategiaperusteisesta rahoitusosuudesta sovittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulun välillä. Valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukeva osuus perustuisi mainittuja tavoitteita edistäviin OKM:n ohjelmiin. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 3:

Uudessa rahoitusmallissa strategisen rahoituksen osuutta vahvistetaan 3 % yksiköllä. Strategiaan liittyvä rahoitus jakautuisi korkeakoulun omaa strategiaa tukeviin toimenpiteisiin sekä hallitusohjelmasta nouseviin korkeakoulupoliittisiin tavoitteisiin. Tämän rahoitustekijän uudistus on mielestämme perusteltu, koska se tukee korkeakoulujen omia vahvuusalueita, profiloitumista sekä osaamiskeskittymien syntymistä. Strategiaa tukevan osuuden jakoperusteet ja mittarit tulee olla läpinäkyviä.

4. Muuta lausuttavaa valtioneuvoston asetusluonnokseen (esim. alakohtaisen rahoitusosuuden poistaminen ja huomioiminen jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaisilla tutkintokohtaisilla kertoimilla)?

Pidämme sairaanhoitaja- terveydenhoitaja-, geronomi- ja sosionomitutkintojen painokertoimien sijoittamista ryhmään 1 ongelmallisena, koska painokerroin esitys kohtelee ko. tutkintoja perusteettomasti epäoikeudenmukaisesti suhteessa muihin sosiaali- ja terveysalan tutkintoihin, jotka pääosin kuuluvat ryhmän 2, joissa tutkinnon painokerroin on suurempi. Ehdotettu luokittelu on myös tasa-arvon ja tutkinnon arvostuksen näkökulmasta ongelmallinen lähestymistapa. Emme näe perusteita sille, että esimerkiksi sairaanhoitaja- tai terveydenhoitajatutkintojen kustannukset olisivat matalampia kuin muiden saman alan tutkintojen.

Opetus- ja kulttuuriministerin asetus ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä

5. Asetuksen 1 §:ssä ja liitteessä esitetään koulutuksen rahoitustekijöiksi ja niiden painoarvoiksi seuraavia:
1. Suoritetut ammattikorkeakoulututkinnot 56 %2. Avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, erillisinä opintoina, maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä 8 %3. Ammatillisen opettajankoulutuksen opintokokonaisuuden suorittaneiden lukumäärä 2 %4. Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden määrä 1 %5. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä 3 %6. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä 3 %7. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä 3 %

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 5:

Emme pidä ehdotusta rahoitustekijöiden suhteellisista osuuksista kokonaisuudessaan tarkoituksenmukaisina. Ammattikorkeakoulututkintojen osuus 56%-yksikköä kokonaisrahoituksesta on liian matala. Näemme ristiriitaisena tilanteen, jossa kannusteita tutkinnon loppuun saattamiseen on mallissa yritetty korostaa, mutta tosiasiasa ehdotettu malli laskee tutkintoon johtajan koulutuksen rahoitusosuutta 7 %-yksikköä nykyisestäään (63%-->56%). Tätä rahoitusosuutta tulee nostaa.

Lisäksi työllistymisen rahoitustekijän painotus yrittäjyyteen mielestämme haastava sosiaali- ja terveysalan tutkinnosta valmistuneelle. Alalta valmistuneet sijoittuvat edelleen enimmäkseen palveluntuottajalle työntekijän roolissa ja vain vähäisessä määrin aloitetaan työura yrittäjänä tai

itsenäisenä toiminnanharjoittajana. Yrittäjyys heti työuran alussa on tyyppillistä sosiaali- ja terveysalan tutkinnoista vain fysioterapeuteilla tai jalkaterapeuteilla. Yrittäjyyteen painottaminen suosii erityisesti muista koulutusaloista valmistuneita.

Jatkuvaan oppimisen rahoitustekijää vahvistetaan ja osa tästä rahoitustekijästä määräytyisi avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavien opintopisteiden volyymin perusteella. On tarkoituksenmukaista, että avoimen väylän opiskelijoille mahdollistetaan myöhemmin siirtyminen tutkinto-opiskelijaksi. Pidämme kuitenkin tärkeänä sitä, että myös avoimen väylän kautta siirtyvien opiskelijoiden soveltuvuutta niin sanottuihin sora-tutkintoihin arvioidaan. Tämä arviointi tulee suorittaa ennen kuin avoimen väylän opiskelijat hyväksytään tutkinto-opiskelijoiksi.

Muilta osin ehdotukset suhteellisista rahoitusosuuksista on perusteltu.

6. Asetuksen 1 §:n 1-4 momentissa ehdotetaan, että:

a) tutkintojen laskennassa huomioitaisiin alakohtaiset erot mm. infrastruktuuri- ja henkilöstöintensiivisyydessä kolmessa kategoriassa tutkintojen mukaan jaoteltuna (asetuksen liite), b) toinen saman tasoinen tutkinto huomioitaisiin pienemmällä kertoimella ja c) tutkinnon tavoiteajassa suorittaminen huomioitaisiin kolmessa kategoriassa. Koulutusalaryhmittäin sovittu ammattikorkeakoulujen tutkintotavoite toimisi rahoitusrajana, jonka ylittävistä tutkinnoista ei myönnetä rahoitusta.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 6:

a) Näemme alakohtaisten tutkintokertoimien kategoriat osin ongelmallisina, koska nyt esitetty malli kohtelee sosiaali- ja terveysalan tutkinnoista sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, geronomin ja sosionomin tutkintoja epäoikeudenmukaisesti suhteessa muihin saman alan tutkintoihin tai esimerkiksi tekniikan alan tutkintoihin. Em. tutkinnot ovat nyt sijoitettuna ryhmään 1 (kerroin 1), kun muut sote-alan tutkinnot ovat ryhmässä 2 (kerroin 1,75). Emme näe mitään perusteita sille, että koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset olisivat em. tutkinnoissa matalammat kuin muissa sote-alan tai tekniikan alan tutkinnoissa. Esimerkiksi investoinnit moderneihin ja laadukkaisiin oppimisympäristöihin aiheuttavat kustannuksia myös sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, geronomin ja sosionomin tutkinnoissa. Esitetty tutkintojen painokerroinmalli on ongelmallinen myös tasa-arvon näkökulmasta 1 ryhmään kuuluvien tutkintojen osalta. Esityksessä rahoitus on haasteellinen niiden ammattikorkeakoulujen osalta, joissa tutkintotarjonta nojaa erityisesti ryhmän 1 tutkintoihin. Kyseiset ammattikorkeakoulut näyttävän menettävän perusrahoitus- osuuksiaan kokonaisrahoituksesta suhteessa nykyiseen rahoitusmalliin.

b) Toista samantasoista tutkintoa suorittavista opiskelijoista ammattikorkeakoulut saavat vähemmän rahaa kuin ensimmäistä tutkintoa suorittavat. Sosiaali- ja terveysala tarvitsee riittävästi osaavaa työvoimaa tulevaisuudessakin ja tähän tarpeeseen tulisi vastata turvaamalla riittävästi

opiskelupaikkoja myös niin sanotuille alan vaihtajille, joilla usein on jo ammattikorkeakoulututkinto ja lyhyemmillä ”moduulikoulutuksilla” riittävää osaamista sosiaali- ja terveysalalle ei saavuteta.

c) Nyt ehdotettu muutos huomioi paremmin opintojen etenemisen kokonaisuudessa ja kannustaa tutkinnon loppuun saattamista. Tutkintojen tavoiteaika kuvaavien kertoimien avulla kannustetaan korkeakouluja huolehtimaan opintojen loppuunsaattamista tavoitteellisessa suoritusajassa. Kolme kategorialla (tavoiteaika, 12 kuukautta tavoiteajan jälkeen ja yli 12 kuukautta tavoiteajan jälkeen) ovat riittävät. Mielestämme tavoiteajassa suoritettujen tutkintojen suorittamiseen voisi kannustaa vielä rohkeammin lisäämällä ko. kertoimen ja 12 kuukautta tavoiteajan jälkeen suoritettujen tutkintojen kertoimen välistä eroa. Nyt esitettävässä mallissa ero on vain 0.2 yksikköä. Tutkintojen tuottamisessa tulee ammattikorkeakoulun huomioida opetuksen korkealaatu ja opetussuunnitelman tavoitteiden mukainen osaamisen taso.

7. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa esitetään, että ns. jatkuvan oppimisen kokonaisuus muodostuisi

a) ammattikorkeakoulun avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa sekä maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä ja

b) korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella ammattikorkeakoulussa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä.

Tekijät vastaisivat voimassa olevan rahoitusmallin tekijöitä, joista yhteistyöopinnot ehdotetaan erotettavaksi omaksi laskentakriteerikseen.

Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 7:

a) Osa tästä rahoitustekijästä määräytyisi avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavien opintopisteiden volyymin perusteella. On tarkoituksenmukaista, että avoimen väylän opiskelijoille mahdollistetaan myöhemmin siirtyminen tutkinto-opiskelijaksi. Pidämme kuitenkin tärkeänä sitä, että myös avoimen väylän kautta siirtyvien opiskelijoiden soveltuvuutta niin sanottuihin sora-tutkintoihin arvioidaan. Tämä arviointi tulee suorittaa ennen kuin avoimen väylän opiskelijat hyväksytään tutkinto-opiskelijoiksi. On tärkeää, että erikoistumiskoulutusten asema turvataan jatkuvan oppimisen viitekehityksessä huomioimalla ne osana kokonaisrahoitusta. Epäselväksi jää, mitä tässä kohtaa tarkoitetaan muilla erillisillä opinnoilla? Mielestämme liiketoimintana tarjottava muu laaja lisä- ja täydennyskoulutus lisää jatkuvan oppimisen kokonaisuuden pirstaleisuutta ja vähentää erikoistumiskoulutusten tunnettavuutta ja arvostusta. Toisaalta muun laajan lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjonta on jollain aloilla tärkeää, koska erikoistumiskoulutukset eivät ole kyenneet vastaamaan tältä osin työelämän tarpeisiin.

b) On hyvä, että korkeakoulujen välistä opetukselliseen yhteistyöhön kannustetaan uudessa rahoitusmalliesityksessä. Rahoitusosuuden painoarvoa voi tulevaisuudessa arvioida uudelleen, kun tästä saadaan enemmän kokemuksia. Nyt ehdotettava osuus on 1% yksikköä.

8. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa esitetään ammatillisen opettajankoulutuksen sekä 5 kohdassa esitetään opiskelijapalautteeseen liittyvän rahoitustekijöiden pysymistä mallissa nykyisellään. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 8:

9. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohdassa ehdotetaan työllistymisen ja työllistymisen laadun rahoitustekijöiden muodostumista

a) voimassa olevaa rahoitusmallia vastaavasti työllistymisestä vuosi valmistumisen jälkeen (yrittäjät painotettuna kahdella) sekä b) lisäyksenä ehdotettavasta uraseurantakyselyn vastausten pisteiden yhteenlasketusta määrästä. Uraseurantakyselyyn liittyvät kysymykset ja niiden pisteytystaulukko ovat liitteessä.

Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 9:

a) Pidämme työllistymistä mittaavan rahoitusosuuden vahvistamista rahoitusmallissa hyvänä. Lisäksi uraseurantaan liittyvän rahoitusosuuden lisääminen rahoitusmalliin on tarpeellinen. Näin työllistymisen laatua ja koulutuksen kohtaantoa työvoimatarpeisiin voidaan uraseurantaosuuden turvin arvioida. Terveystuollon säännellyissä ammateissa uraseurantaan on hyvät mahdollisuudet, jos uraseurantakysely vain tavoittaa vastaajat valmistumista seuraavan vuoden lopussa. Uraseurannassa olisi hyvä huomioida myös työllistymisvaikutukset alueellisesti. Lisäksi olisi tärkeää saada tietoa uran kehittymisestä myös hieman pidemmän työssäolojakson jälkeen, esimerkiksi kolmen vuoden kuluttua valmistumisesta. Toisaalta tunnistamme tämän rahoitustekijän mittaamisen hankaluuden tulevaisuudessa, jossa yhä enemmän osaamistarpeet liittyvät yleisiin, ei vain alakohtaisiin osaamisiin ja ammattilaiset työskentelevät myös moniammatillisesti.

Työllistymisen rahoitustekijän painotus yrittäjyyteen on mielestämme haastava sosiaali- ja terveysalan tutkinnosta valmistuneelle. Alalta valmistuneet sijoittuvat edelleen enimmäkseen palveluntuottajalle työntekijän roolissa ja vain vähäisessä määrin aloitetaan työura yrittäjinä. Sosiaali- ja terveysalalta juuri valmistuneista yrittäjiksi siirtyvät tyypillisesti vain mm. fysioterapeutit tai jalkaterapeutit. Yrittäjyyteen painottaminen suosii erityisesti muista koulutusaloista valmistuneita

b) Uraseurantakyselyn tulosten painoarvoa lisäisi, jos työllistymisen laatutekijöitä olisi mahdollista kysyä myös valmistuneen esimieheltä tai työnantajalta.

10. Asetuksen 2 §:ssä ja liitteessä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusosuuden laskentakriteerien tekijöiksi ja painoarvoiksi esitetään:

1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolinen rahoitus 9 %2. Suoritettujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä 5 %3. Julkaisujen, julkisen taiteellisen ja taideteollisen tuotannon, audiovisuaalisten aineistojen sekä tieto- ja viestintätekniisten ohjelmien lukumäärä 2 % Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 10:

Tämän rahoitustekijän suhteellinen osuus säilyy jokseenkin samana kuin nykyisessä rahoitusmallissa. 1 % yksikön lisäys tulee suoritettujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen painoarvon lisäämisestä. Tämä lisäys ei välttämättä kerro ylempien ammattikorkeakoulututkintojen todellisen volyymin kasvusta, mutta suuntaus on oikea. Tämä muutos myös tukee hallituksen tavoitetta suomalaisen osaamistason nostamisesta. Pidämme ehdotusta tarkoituksenmukaisena.

11. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolista rahoitusta ja 2 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi ylempien ammattikorkeakoulututkintojen määrää. Laskenta vastaisi voimassa olevan mallin laskentaa. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 11:

12. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa esitetään voimassa olevan rahoitusmallin mukaisesti, että julkaisuperusteinen rahoitus muodostuu julkaisujen lukumäärästä tiedonkeruu- ja tasoluokittain kertoimella painotettuna momentin tarkennuksissa esitetyllä tavalla. Lisäksi esitetään julkaisutiedonkeruun luokkien A-E mukaisia avoimesti saatavilla olevia vertaisarvioituja julkaisuja painotettavan kertoimella 1,2. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 12:

13. Muuta lausuttavaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen? Muut mahdolliset kommentit?

Kurtti Juha

Tehy ry - Lisätietoja: Juha Kurtti, tutkimuspäällikkö

Asia: OKM/53/010/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä

Valtioneuvoston asetus yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1. Asetusluonnoksessa (5 §) esitetään, että yliopistolain 49 §:n 3 momentissa tarkoitetusta perusrahoituksesta 76 prosenttia määräytyisi toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 24 prosenttia muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Koulutuksen perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi esitetään 42 % ja tutkimuksen perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi 34 %. Strategiaperusteisen rahoituksen osuudeksi esitetään 15 % ja valtakunnallisten tehtävien osuudeksi 9 %.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 1:

Yliopistojen rahoitusmallia on kehitetty viimeisen viiden vuoden aikana useaan otteeseen. Pidämme näin tiheää kehittämistyötä ongelmallisena siinä mielessä, että rahoitusmallin suoritusperusteisen rahoituksen vaikuttavuudesta tutkintojen läpäisyyn tai opetuksen laatuun ei saada riittävästi vertailtavaa tietoa, kun rahoitusperusteet vaihtuvat.

Ehdotuksen mukaan perusrahoituksessa painotus alempien korkeakoulututkintojen osalta nousisi 5 %-yksikköä ja ylempien korkeakoulututkintojen osalta 6 %-yksikköä nykyiseen rahoitusmalliin verrattuna (rahoitusosuus yht. 30%). Koulutusosion rahoituksessa pääpaino on nyt entistä enemmän suoritetuissa tutkinnoissa, kun 55 op vuodessa suorittavien opiskelijoiden rahoitusosuus poistuu. Pidämme muutosta perusteltuna, koska 55 opintopistettä vuodessa suorittavien opiskelijoiden rahoitusosuuden määrittelyssä ongelmia ovat aiheuttaneet suoritusmerkintöjen ajantasaisuus ja merkintäajankohdat. Nyt ehdotettu muutos huomioi paremmin opintojen etenemisen kokonaisuudessa ja kannustaa tutkinnon loppuun saattamista. Malli vahvistaa myös alempien

korkeakoulututkintojen merkitystä rahoituksessa. Alemmat korkeakoulututkinnot eivät vastaa vielä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien työvoimatarpeeseen, koska asiantuntijan tai esimiehen tehtäviä ei toistaiseksi täytetä kandidaatin tutkinnoilla ja ammattihenkilön pätevyys saavutetaan ammattikorkeakoulututkinnoilla.

Ammattikorkeakoulun rahoitusmalliesityksen mukaisesti tässä esityksessä vahvistetaan jatkuvaan oppimiseen liittyvä rahoitusosuutta 3 %-yksiköllä nykyiseen verrattuna. Pidämme suuntausta oikeana, jotta yliopistot voivat vastata myös muihin kuin tutkintoihin perustuviin ja uran aikaisiin osaamistarpeisiin. Pidämme yhteistyöopintojen huomioimista jatkuvan oppimisen rahoituksessa hyvänä, koska se kannustaa korkeakouluja myös opetukselliseen yhteistyöhön keskenään. Koulutusosion rahoitusosuus kasvaa nykyisestä yhteensä 3 %-yksikköä (yht. 42%). Pidämme tämän rahoitusosuuden lievää vahvistamista hyvänä suuntauksena suomalaisen koulutustason nostamiseksi. Yliopiston perustehtävä huomioiden osuus on mielestämme tasapainossa suhteessa ammattikorkeakoulun koulutusosion rahoitukseen (amk:ssa yht.76%).

Tutkimukseen perustuva rahoitusosuus nousisi ehdotuksessa 1%-yksikön eli 34 prosenttiin. Tutkimusrahoituksen suhteellinen osuus on mielestämme tasapainoinen. Muutoksia nykyiseen malliin on lähinnä kilpaillun tutkimusrahoituksen osuudessa, johon nyt esitetään kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen tuntuvaa kasvattamista 3 %-yksiköstä 6%-yksikköön. Tämä kannustaa yliopistoja kansainvälistymään entisestään ja monipuolistamaan tutkimuksellista rahoitus pohjaa. Suuntaus on sinällään hyvä, koska sen avulla myös suomalaisen tutkimuksen tunnettavuus lisääntyy. Samalla se kuitenkin lisää yliopistojen tutkimuksen rahoitusosuuden epävarmuuskertoimia, koska samoista tutkimusrahoista kilpaillaan nykyistä enemmän globaalisti. Tästä syystä pidämme tärkeänä, että kotimaisen tutkimuksen rahoitus pohja säilyy riittävänä tulevaisuudessa.

Strategiaperusteista rahoitusosuutta kasvatetaan 3 %-yksikköä nykyisestä (yht. 15%). Strategiaan liittyvä rahoitus jakautuisi korkeakoulun omaa strategiaa tukeviin toimenpiteisiin sekä hallitusohjelmasta nouseviin korkeakoulupoliittisiin tavoitteisiin. Tämän rahoitustekijän uudistus on mielestämme perusteltu, koska se tukee korkeakoulujen omia vahvuusalueita, profiloitumista sekä osaamiskeskittymien syntymistä. Yliopistojen valtakunnallisen tehtävän rahoitusosuutta niin ikään vahvistettaisiin 7%-yksiköstä 9%-yksikköön. Muutoksella turvataan eräiden alakohtaisten korkeakoulujen, kuten taideyliopiston valtakunnallinen tehtävä. Pidämme yliopistojen valtakunnallisen tehtävän huomioimista rahoitusmallissa perusteltuna. Koulutus- ja tiedepolitiikan rahoitusosuus olisi ehdotuksen mukaan yhteensä 24%-yksikköä, jolloin tämä rahoitusosuus hieman pieninisi nykyisestäään koulutukseen liittyvän rahoitusosuuden vahvistuessa. Pidämme muutosta perusteltuna, koska riittävällä koulutukseen ja tutkimukseen liittyvällä rahoitusosuudella tulee olla mallissa pääpaino (nyt ehdotuksessa yht. 76% yksikköä).

2. Koulutuksen rahoitusosuuteen (6 §) esitetään lisättäväksi uraseurantaan perustuva rahoitusosuus.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 2:

Pidämme työllistymistä mittaavan rahoitusosuuden vahvistamista rahoitusmallissa hyvänä. Lisäksi uraseurantaan liittyvän rahoitusosuuden lisääminen rahoitusmalliin on tarpeellinen. Näin työllistymisen laatua ja koulutuksen kohtaantoa työvoimatarpeisiin voidaan uraseurantaosuuden turvin arvioida. Terveystieteistä valmistuneen uraseurantaan on hyvät mahdollisuudet, jos uraseurantakysely vain tavoittaa vastaajat valmistumista seuraavan vuoden lopussa. Tärkeää olisi saada tietoa uran kehittymisestä myös hieman pidemmän työssäolojakson jälkeen, esimerkiksi kolmen vuoden kuluttua valmistumisesta. Toisaalta tunnistamme tämän rahoitustekijän mittaamisen hankaluuden tulevaisuudessa, jossa yhä enemmän korkeasti koulutettujen osaamistarpeet liittyvät yleisiin, ei vain alakohtaisiin osaamisiin ja ammattilaiset työskentelevät myös moniammatillisesti.

3. Muihin koulutuksen ja tiedepoliittikan tavoitteisiin pohjautuvia rahoitusosuuksia (7 §) esitetään tarkennettavaksi strategiaperusteisen rahoituksen määräytymisperusteiden osalta siten, että se jakaantuisi yliopiston strategiaa ja uudistumista tukevaan osuuteen sekä valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukevaan osuuteen.

Pääosa rahoituksesta kohdistuisi yliopiston omaa strategiaa ja uudistumista tukeviin toimenpiteisiin. Yliopiston strategiaa ja uudistumista tukevassa osiossa huomioitaisiin myös toimintaa läpileikkaava kansainvälisyys korkeakoulukohtaisista lähtökohdista (mittarit ja seuranta).

Toimenpiteistä ja niiden seurannasta sekä niitä tukevasta strategiaperusteisesta rahoitusosuudesta sovittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopistojen välillä. Valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukeva osuus perustuisi mainittuja tavoitteita edistäviin OKM:n ohjelmiin. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 3:

Tämän rahoitustekijän uudistus on mielestämme perusteltu, koska se tukee korkeakoulujen omia vahvuusalueita, profiloitumista sekä osaamiskeskittymien syntymistä. Yliopistojen kansainvälisen tehtävän vahvistaminen on perusteltua. Pidämme silti tärkeänä sitä, että yliopistot tuottavat jatkossakin laadukasta kotimaista tutkimusta yhdessä muiden tutkimus-, ja korkeakoululaitosten kanssa, kuten ammattikorkeakoulujen kanssa. Näin turvataan suomalaisen osaamistason nosto hallituksen tavoitteiden mukaisesti.

4. Taideyliopistolle kohdistuva erillisrahoitus lisättäisiin osaksi valtakunnallisia tehtäviä. Voimassa olevassa rahoitusmallissa vastaava erillisrahoitus on toteutettu osana alakohtaista tehtävää, joka esitetään poistettavaksi mallista. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 4:

Pidämme ehdotusta tarkoituksenmukaisena, koska se tekee koulutus- ja tiedepoliittisen rahoitusosuuden selkeämmäksi. Samalla pidämme tärkeänä, että terveystieteellistä tutkintokoulutusta tarjoavien yliopistojen rahoituspohja on riittävä myös tulevaisuudessa, kun alakohtaisuusosio poistuu rahoitusosuudesta.

5. Muuta lausuttavaa ehdotukseen valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (esim. alakohtaisen rahoitusosuuden poistaminen ja huomioiminen jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaisilla tutkintokohtaisilla kertoimilla)?

Esitämme, että Terveystieteiden tutkintoon johtava koulutus on käynnistettävä pysyvästi Helsingin yliopistossa. Koulutus vastaisi korkeasti koulutettujen saatavuuteen (asiantuntijat, johtajat, opettajat) myös pääkaupunkiseudulla. Terveystieteiden yliopistokoulutus tukee myös magneettisairaala-mallien toteutumista Suomessa.

Opetus- ja kulttuuriministerin asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä

6. Asetuksen 1 §:n 1 momentissa ja liitteessä esitetään koulutuksen rahoitustekijöiksi ja niiden painoarvoiksi seuraavia:

1. Yliopistossa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen lukumäärä, 19 %². Yliopistossa suoritettujen alempien korkeakoulututkintojen lukumäärä, 11 %³. Avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteismäärä, 4 %⁴. Korkeakoulujen yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden yhteismäärä, 1 %⁵. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastauspisteiden yhteismäärä, 3 %⁶. Yliopistossa ylempään korkeakoulututkintoon suorittaneiden työllisten määrä Suomessa vuosi valmistumisen jälkeen, 2 %⁷. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastauspisteiden yhteismäärä, 2 %.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa kohtaan 6:

Pidämme koulutuksen rahoitustekijän painokertoimia pääosin tarkoituksen mukaisina. Terveystieteellisen yliopistokoulutuksen osalta ongelmallista on alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatti) työelämärelevanssi. Käytännössä kandidaatin tutkinnolla ei sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön tehtäviin valmistuta. Asiantuntija- ja esimiestason tehtäviin edellytetään ylempää korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkintoa. Näillä perusteilla emme näe alemman korkeakoulututkinnon painokertoimen lisäämistä tarpeellisena ja pidämmekin ylempään korkeakoulututkinnon painokertoimen vahvistamista parempana vaihtoehtona.

7. Asetuksen 1 §:n 1-5 momentissa ehdotetaan, että:

a) tutkintojen laskennassa huomioitaisiin alakohtaiset erot mm. infrastruktuuri- ja henkilöstöintensiivisyydessä eri kertoimilla kolmessa kategoriassa tutkintojen mukaan jaoteltuna (asetuksen liite)b) toinen saman tasoinen tutkinto huomioitaisiin pienemmällä kertoimella ja c) tutkinnon tavoiteajassa suorittaminen huomioitaisiin kahdella eri kertoimella.

Ylemmissä korkeakoulututkinnoissa koulutuslaryhmittäin sopimuksessa sovittu tutkintotavoite toimisi jatkossakin rahoitusrajana, jonka ylittävistä tutkinnoista ei myönnetä rahoitusta. Alaryhmittelyä on muutettu nykyistä suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa kohtaan 7:

Pidämme yliopiston tutkintojen laskennassa käytettäviä painokertoimia pääosin tarkoituksenmukaisina. Terveystieteiden tutkinto on sijoitettu tutkintokerroin ryhmään 1, jonka

painokerroin on 1. Ryhmän 2 tutkintojen painokertoimet ovat 1,75 ja Ryhmän 3 vastaavasti 3. Suurin osa yliopistotutkinnoista kuuluu ryhmään 1 tai 2. Pidämme painokertoimia ryhmään 1 kuuluvien tutkintojen osalta epäoikeudenmukaisina. Yliopistot, jotka ovat profiloituneet erityisesti ryhmän 1 tutkintoihin menettävät perusrahoituksessa koulutusrahoituksen osuutta suhteessa muihin.

Toista samantasoista tutkintoa suorittavista opiskelijoista yliopistot saisivat vähemmän rahaa kuin ensimmäistä tutkintoa suorittavat. Duaalimallirakenteessa tämä tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöistä, joilla on jo ammattikorkeakoulututkinto (alemman korkeakoulututkinnon taso) tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto (ylemmän korkeakoulututkinnon taso), saisi yliopisto huomattavasti vähemmän rahaa kuin ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittavat. Em. jatkokoulutuspolku on sosiaali- ja terveysalalla yleinen ja kohtelee terveystieteiden tutkintoja epätasa-arvoisesti, jos esityksen mukaisesti rahoitusta tässä jaettaisiin.

8. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa esitetään, että ns. jatkuvan oppimisen kokonaisuus muodostuisi

a) yliopiston avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä ja b) korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä.

Tekijät vastaisivat voimassa olevan rahoitusmallin tekijöitä, joista yhteistyöopinnot ehdotetaan erotettavaksi omaksi laskentakriteerikseen. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 8:

-

9. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa esitetään opiskelijapalautteeseen liittyvän rahoitustekijän pysymistä mallissa nykyisellään. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 9:

Pidämme ehdotusta tarkoituksenmukaisena. Opiskelijapalautteen suhteellinen osuus kokonaisrahoituksessa on tasapainossa. Lisäksi on hyvä, että korkeakoulujen välistä opetukselliseen yhteistyöhön kannustetaan uudessa rahoitusmalliesityksessä. Rahoitusosuuden painoarvoa voi tulevaisuudessa arvioida uudelleen, kun tästä saadaan enemmän kokemuksia. Nyt ehdotettava osuus on 1% yksikköä.

10. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohdassa ja 7-8 momentissa ehdotetaan työllistymisen ja työllistymisen laadun rahoitustekijöiden muodostumista:

a) voimassa olevaa rahoitusmallia vastaavasti työllistymisestä vuosi valmistumisen jälkeen, jonka laskentaan lisättäisiin yrittäjien huomioiminen kertoimella 2; sekä b) ehdotettavasta uraseurantakyselyn vastausten pisteiden yhteenlasketusta määrästä. Uraseurantakyselyyn liittyvät kysymykset ja niiden pisteytystaulukko ovat asetuksen liitteessä. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 10:

a) Pidämme työllistymistä mittaavan rahoitusosuuden vahvistamista rahoitusmallissa hyvänä. Lisäksi uraseurantaan liittyvän rahoitusosuuden lisääminen rahoitusmalliin on tarpeellinen. Näin työllistymisen laatua ja koulutuksen kohtaantoa työvoimatarpeisiin voidaan uraseurantaosuuden turvin arvioida. Terveystieteistä valmistuneen uraseurantaan on hyvät mahdollisuudet, koska usein henkilöt sijoittuvat joko sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajalle asiantuntija- tai esimiestehtäviin sekä esimerkiksi koulutus- tai tutkijatehtäviin oppilaitoksiin tai korkeakouluihin. Haasteena menetelmässä lienee uraseurantakyselyn tavoitettavuus ja vastausprosentit. Tärkeää olisi saada tietoa lisäksi uran kehittymisestä myös hieman pidemmän työssäolojakson jälkeen, esimerkiksi kolmen vuoden kuluttua valmistumisesta. Toisaalta tunnistamme tämän rahoitustekijän mittaamisen hankaluuden tulevaisuudessa, jossa yhä enemmän korkeasti koulutettujen osaamistarpeet liittyvät yleisiin, ei vain alakohtaisiin osaamisiin ja ammattilaiset työskentelevät myös moniammatillisesti

b) Uraseurantakyselyn tulosten painoarvoa ja mitattavuutta lisäisi, jos työllistymisen laatutekijöitä olisi mahdollista kysyä myös valmistuneen esimieheltä tai työnantajalta.

11. Asetuksen 2 §:ssä ja liitteessä tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerien tekijöiksi ja painoarvoiksi esitetään:

1. Julkaisujen lukumäärä, 14 %². Yliopistossa suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärä, 8 %³. Kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus, 6 %⁴. Kotimainen tutkimusrahoitus sekä kotimainen ja kansainvälinen yritysrahoitus, 6 % Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 11:

Pidämme ehdotusta tarkoituksenmukaisena, mutta kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen osuuden kasvusta 3%-yksiköllä huomioimme seuraavaa: Yliopistoja kannustaa rahoitusosuuden vahvistamisella kansainvälistymään entisestään ja monipuolistamaan tutkimuksellista rahoituspohjaa. Suuntaus on sinällään hyvä, koska sen avulla myös suomalaisen tutkimuksen tunnettavuus lisääntyy. Samalla se kuitenkin lisää yliopistojen tutkimuksen rahoitusosuuden epävarmuuskertoimia, koska samoista tutkimusrahoista kilpaillaan globaalisti. Pidämme tärkeänä, että myös kotimaisen tutkimuksen riittävä rahoitus turvataan.

12. Asetuksen 2 §:n 1 momentissa esitetään voimassa olevan rahoitusmallin mukaisesti, että julkaisuperusteinen rahoitus muodostuu julkaisujen lukumäärästä tiedonkeruu- ja tasoluokittain kertoimella painotettuna 3 momentin tarkennuksissa esitetyllä tavalla. Lisäksi 2 §:n 4 momentissa esitetään julkaisutiedonkeruun luokkien A, C1 ja C2 mukaisia avoimesti saatavilla olevia vertaisarvioituja julkaisuja painotettavaksi kertoimella 1,2. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 12:

13. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi tohtorin tutkintojen määrää yliopiston ja opetus- ja kulttuuriministeriön välisessä sopimuksessa sovittuun tutkintotavoitteeseen saakka. Laskenta vastaisi voimassa olevan mallin laskentaa. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 13:

Esitys edellyttää yliopistoja kiinnittämään huomiota tohtoritutkintojen määrälliseen ennakkointiin. Sen lisäksi pidämme tärkeänä, että tohtorintutkinnon uran kehittyminen huomioidaan työvoimapolitiikassa yliopistojen tutkijanuraa laajemmin. Pidämme esitystä edellä mainitut tekijät huomioiden tarkoituksenmukaisena.

14. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi kansainvälistä kilpailtua tutkimusrahoitusta ja 4 kohdassa kotimaista tutkimusrahoitusta sekä kotimaista ja kansainvälistä yritysrahoitusta. Laskenta vastaisi nykyisen rahoitusmallin laskentaa, mutta 4 kohdan sanamuotoa on tarkennettu kuvaamaan paremmin sen sisältöä. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 14:

15. Muuta lausuttavaa luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi? Muut mahdolliset kommentit?

Kurtti Juha
Tehy ry - Juha Kurtti, tutkimuspäällikkö Tehy ry

Työryhmä: Riitta Työläjärvi, Erkki Auvinen, Tanja Luukkanen, Marko Heikkinen, Eija Kemppainen, Markku Varis ja Kaija Ojanperä

Aiheena: Sisäilma-asiat kuntoon työpaikoilla

1. Taustaa:

Työssään kosteusvauriomikrobien aiheuttamille haitoille ja altistuu jopa viidesosa palkansaajista – joskin arviot vaihtelevat. Sisäilmaongelmat ja rakennuksien kosteusvauriot ovat tätä huomattavasti yleisempiä. STTK:laiset liitot ovat esittäneet sisäilmaongelmien ja kosteusvauriohaittojen nostamista vahvemmin STTK:n edunvalvonnan ja vaikuttamistyön agendalle.

Valtioneuvosto hyväksyi 3.5.2018 valtioneuvoston periaatepäätöksen Terveet tilat 2028 – toimenpideohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Palkansaajajärjestöt ovat tukeneet näitä tavoitteita.

Kansallinen sisäilma ja terveys (SisäNyt) -ohjelma 2018-2028 valmistelutyö liitettiin osaksi hallituksen toimenpideohjelmaa. Toteuttamisesta vastaavat Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Työterveyslaitos ja Kuntaliitto. Ohjelmassa painotetaan erityisesti ihmisen terveyttä ja hyvinvointia, haittojen ehkäisyä, sairastuneiden kokonaisvaltaista hoitoa ja tukea sekä viestintää.

THL järjesti ammattijärjestöille kuulemistilaisuuden, joka ei kuitenkaan näkynyt raportin luonnoksessa. Raporttiluonnoksesta oli vielä lausuntomahdollisuus, johon kuusi ammattijärjestöä (Tehy, Jyty, Super, JHL, OAJ ja Juko) jättivät yhteisen lausunnon, jossa arvosteltiin luonnosta asenteelliseksi ja siitä oli jätetty pois tärkeitä tutkimustuloksia. Raporttiluonnoksessa mainittiin vain sisäilmaoireilu, mutta sisäilman aiheuttamaa sairastumista ei tunnustettu. Raporttiluonnoksessa oli todettu, että lääkärin on vaikea ottaa kantaa sisäilman merkitykseen yksittäisen potilaan sairaudessa tai oireessa, koska spesifejä diagnoosin varmistavia tutkimusmenetelmiä ei olisi käytettävissä. Raporttiluonnoksessa viitteenä oli käytetty ainoastaan Käypä hoito -suositusta, jonka valmistelussa ei ole ollut mukana kaikkia sisäilmaongelmia tutkivia koulukuntia.

Lausuntoajan jälkeen ammattijärjestöt saivat mahdollisuuden kirjata korjausehdotukset raporttiin. Järjestöt ehdottivat mm. sisäilmasta aiheutuneen sairastumisen lisäämistä, Majvik II -suosituksen käyttöä kosteusvaurioihin liittyvien oireiden selvittelyssä sekä laajalaisempaa kosteusvaurio-oireiluun liittyvien tutkimusten käyttöä.

Lopulliseen THL:n raporttiin oli lisätty maininta sairastumisesta sisäilmaongelmissa ja viitteeksi oli lisätty myös Majvik II, jonka sisältöä ei kuitenkaan ole hyödynnetty raportissa mitenkään. Raportissa korostuu ympäristöherkkyyden hoito, joka on kuitenkin käsitteenä ongelmallinen ja kattaa vain pienen osan sisäilmasairastuneista.

2. Järjestöt esittävät, että jatkotyössä huomioidaan seuraavia asioita:

- Järjestöjen päästävä mukaan sisäilmaohjelman toimeenpanoon
- Käypä hoito – suositus pitää päivittää (mm. tukemaan sisäilmasairastuneiden tutkimuksiin pääsyä, hoitoa ja kuntoutusta)
- Majvik II-suosituksen käyttöönottoa pitää arvioida uudelleen
- Työntekijän työsuojelu pitää huomioida paremmin sisäilmaongelmissa
 - o rakentamisen suunnittelun pitää täyttää kriteerit
 - o terveet rakennukset
 - o säännölliset kuntotarkastukset
 - o rakennustarkastus ja -valvonta kuntoon
 - o tarvittavat huolto- ja korjaustoimet toteutettava
- Sisäilmasairastuneita ei saa kevein perustein luokitella ympäristöherkiksi, jotka hoidetaan vain toiminnallisena häiriönä. Sisäilmasairastuneen diagnosointia pitää kehittää.
- Toiminnallisen häiriön hoitopolku tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen osalta on erilainen kuin sisäilmasairaana.
- Työterveyshuollon roolia pitää selkeyttää ja saada lisäkoulutusta
 - o terveydellisen merkityksen arviointia tehostettava sisäilmaoireilevilla
 - o ilmoitukset aluehallintovirastoon pitää tehdä
- Työpaikan vaihdoksen tuki pitää saada ammattitautilainsäädäntöön
- Sosiaali- ja vakuutusurvan kehittäminen väliinputoamisten estämiseksi

3. Tyke ehdottaa jatkosuunnitelmaksi

- Sisäilma-asioiden vaikuttamistyötä ja edunvalvontaa käsitellään ja linjataan STTK:n edunvalvontatoimikunnassa (EVT 30.11)
- EVT arvioi myös mahdollisuuksia palkansaajajärjestöjen pskj-yhteistyölle sisäilmaongelmissa
- Järjestöjen näkökulmat saatava vahvemmin mukaan käynnissä oleviin ohjelmiin ja toimenpiteisiin
- Tavoitellaan sisäilmaongelmista kirjausta maan hallitusohjelmaan + budjettivaraus?